بسم الله الرحمن الرحيم

وەقایعی کوردستان

ڕۆژنامەی فەرمی حکومەتی هەرێمی کوردستانە ، وەزارەتی داد دەری دەکات

ژمـاره (٨٦) چاپی یەکەم سالّی هەشتەم ٢٦/ ٥/ ٢٠٠٨ ز ٥/ جۆزەردان/٢٧٠٨ کوردی ٢١/ جمادی الاولی/ ١٤٢٩

لەم ژمارەیەدا :

86

* **یاسای ژمارە (٢) ی سالّی ٢٠٠٨** ل١

یاسای دیوانی چاودێری دارایی هەرێمی کوردستان-عێراق.

* **یاسای ژمارە (٣) ی سالّی ٢٠٠٨** ل١١

یاسای بودجەی هەرێمی کوردستان-عێراق بۆ سالّی ٢٠٠٨.

* **یاسای ژمارە (٥) ی سالّی ٢٠٠٨** ل١٤

یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای بەرەنگار بوونەوەی جگەرە کێشان لە هەرێمی کوردستان-عێراق ژمارە (٣١)ی سالّی٢٠٠٧.

* **بڕیاری ژمارە (١) ی سالّی٢٠٠٨ ی سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان..** ل١٥

دانانی ڕۆژی (١٦/٤)ی هەموو سالێك لە هەرێمی کوردستان بە ڕۆژی ژینگە .

* **بەیان ژمارە (٣) ی سالّی ٢٠٠٨** ل١٧

کردنەوەی شارەوانی قۆرەتوو لە شارۆچکەی قۆرەتوو لە پارێزگای سلێمانی بە پلەی چوارەم.

نرخی (٧٥٠) دینارە

http//:www.mojkurdistan.com
E-mail:rwk@mojkurdistan.com

ناونیشان: هەولێر بالەخانەی وەزارەتی داد.
☎ (٢٢٤٥٥١٤ - ٢٢٤٥٥٠٧ - ٠٧٥٠٤٧٣١٨٤٢ - ٢٢٤٥٥٠٨)

بسم الله الرحمن الرحيم

وقائع كـــوردستان

الجريدة الرسمية لحكومة إقـــليم كـــوردستان العراق – تصدرها وزارة العدل

العدد (٨٦) الطبعة الاولى السنةالثامنة ٢٠٠٨/٥/٢٦ م ٥/ جۆزەردان/٢٧٠٨ كوردى ٢١/ جمادى الاولى/ ١٤٢٩ هـ

في هـذا العـدد :

- **قانون رقم (٢) لسنة ٢٠٠٨** ص١٨
  قـانون ديوان الـرقـابة المـالـية لإقليم كوردستان–العراق.
- **قانون رقم (٣) لسنة ٢٠٠٨** ص٢٧
  قـــانـون مـوازنـة إقلـيم كـــوردستان–العراق لسنة ٢٠٠٨.
- **قانون رقم (٥) لسنة ٢٠٠٨** ص٣٠
  قـانون التعديـل الاول لقـــانون مكافحة التدخين في إقليم كوردستان–العراق رقـم (٣١) لسنة ٢٠٠٧.
- **قـرار رقم (١) لسنة ٢٠٠٨ من رئاسة اقليم كوردستان** ص٣١
  اعتبار يوم (٤/١٦) من كل عام في إقليم كوردستان–العراق يوماً للبيئة .
- **بيان رقم (١) لسنة ٢٠٠٨ من وزارة البلديات** ...﴿باللغة الكوردية فقط﴾........ ص١٧
  اســـتحداث بـــلدية قۆرەتوو في نـاحية قۆرەتوو في محافظة السليمانية و بدرجة الرابعة.

السعر (٧٥٠) دينـــار

http//:www.mojkurdistan.com
E-mail:rwk@mojkurdistan.com

العنوان : اربيل بناية وزارة العدل
☎ (٢٢٤٥٥١٤ –٠٧٥٠٤٧٣١٨٤٢– ٢٢٤٥٥٠٧ – ٢٢٤٥٥٠٨)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە

بڕیار

ژمارە (٩) ساڵی ٢٠٠٨

یاسای دیوانی چاودێری دارایی هەرێمی کوردستان – عێراق

بە پێی بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو و بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (٩) لە٢١ /٢٠٠٨/٤ بریارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە(٢)ی ساڵی ٢٠٠٨
یاسای دیوانی چاودێری دارایی هەرێمی کوردستان – عێراق

بەشی یەکەم
پێناسە و پێکهاتە و ئامانجەکانی دیوانی چاودێری دارایی

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان – عێراق.

دووەم: دیوان: دیوانی چاودێری دارایی لە هەرێم.

سێیەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی چاودێری دارایی.

چوارەم: سەرۆك: سەرۆکی دیوانی چاودێری دارایی هەرێم.

پێنجەم: دەستەڵاتی چاودێری: ئەنجومەن و سەرۆکەکەی و هەریەك لە دەستەو فەرمانبەرانی دیوان کە یەکێك لەو دووانە دەستەڵاتیان پێدا بێت لە بواری پسپۆڕی چاودێری دا.

ماددەی دووەم:

دەستەڵاتێکی چاودێری لە هەرێمدا دادەمەزرێت بەناوی(دیوانی چاودێری دارایی هەرێمی کوردستان – عێراق)کەسایەتییەکی مەعنەوی و سەربەخۆیی دارایی و کارگێڕی هەیەو بۆی هەیە هەموو رەفتارێکی یاسایی بۆ بە ئاکام گەیاندنی ئەرکی سەرشانی خۆی بگرێتە بەر و سەرۆکەکەی یا ئەو کەسەی کە دەستەڵاتی پێ دەدات نوێنەرایەتی دەکات.

ماددەی سێیەم:

دیوان بە ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراقەوە دەبەسترێتەوە.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

ماددەی چوارەم:

ئامانجی سەرەکی دیوان بریتیە لە پارێزگاری کردن لە موڵك و ماڵی گشتی لە ڕێگای پیادەکردنی چاودێری کردنێکی کاریگەرانە بەپێی ئەو پسپۆڕایەتی و دەسەڵاتانەی کە ئەم یاسایە پێی داوە.

ماددەی پێنجەم:

سەرۆکی دیوان بە مەرسوومێك کە لە سەرۆکایەتی هەرێم دەردەچێ دادەمەزرێت و لەسەر پاڵاوتنی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق و بە زۆرینەی دەنگی ئەندامانی و بە پلەی وەزیر دەبێ و هەموو ماف و ئیمتیازاتێکی وەزیریشی هەیە سەبارەت بە مووچە و دەرماڵە و خانەنشینی و خزمەت و دەسەڵاتی وەزیری داراییشی دەبێ لەوەی کە پەیوەندیی بە کاروباری دیوان و میلاك و بودجەوە هەیەو ماوەی سەرۆکایەتیەکەی (٤)ساڵەو شایانی دووبارە بوونەوەی بۆ یەك جار بە ڕەزامەندی زۆرینەی دەنگی ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق هەیە و، نابێ لەماوەی سەرۆکایەتیەکەی بەبێ ڕەزامەندی دوو لەسەر سێی دەنگی ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق لابدرێ .

ماددەی شەشەم:

دیوان لەمانە پێکدێت:

یەکەم: ئەنجومەنی چاودێری دارایی:

١- ئەنجومەنی چاودێری پێکدێ لە سەرۆکی دیوان وەك سەرۆك لەگەڵ جێگرەکەی و بەڕێوەبەرە گشتییەکان وەك ئەندام و لە کاتی ئامادە نەبوونی سەرۆکی دیوان جێگرەکەی جێگای دەگرێتەوە.

٢-ئەنجومەن بەلایەنی کەمەوە مانگێ جارێك کۆ دەبێتەوە و وە ڕادەی (نصابی)یاسایی بە ئامادەبوونی ٣/٢ دوو لەسەر سێی ئەندامانی تەواو دەبێ.

٣-ئەنجومەن بڕیارەکانی بە زۆرینەی دەنگی ئامادەبووان دەردەکات و لەکاتی یەکسان بوونی دەنگەکان ئەو لایەنە پەسەند دەکرێ کە سەرۆك دەنگی بۆ داوە.

دووەم: سەرۆکی دیوان: سەرۆکی دیوان دەبێتە سەرۆکی ئەنجومەن و ئەم فەرمانگانەی خوارەوە بە سەرۆکی دیوان دەبەسترێنەوە:

١-فەرمانگەی کاروباری کارگێڕی و دارایی و یاسایی: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات و خزمەتگوزارییەکانی کارگێڕی و دارایی ویاسایی ئامادەو پێشکەش بە پێکهاتەکانی دیوان دەکات.

٢-فەرمانگەی کاروباری هونەریی و توێژینەوە: بەڕێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتی دەکات وئەو ئەرکە هونەری وپیشەییانە پێشکەش دەکات کە نەخشەسازیی و بەدواداچوون و سستمی ژمێریاریی پێویستیان پێی هەیە، لەگەڵ هەڵسەنگاندنی ئەنجامەکانی کار و شیاندن و هەروەها ئەرکی توێژینەوە لە هۆکارەکانی پەرەپێدانی ئەرکی چاودێری وزیادکردنی کاریگەریەکەی و بەرزکردنەوەی ئاستی جێبەجێ کردنی لە ئەستۆ دەگرێ و هەماهەنگی لەگەڵ فەرمانگەو بەڕێوەبەرایەتیەکانی سەر بەدیوان دەکات.

٣-نووسینگەی سەرۆکی دیوان: فەرمانبەرێك بەپلەی بەڕێوەبەر سەرۆکایەتی دەکات.

www.mojkurdistan.com

٤-بەشی راگەیاندن و پەیوەندییە گشتییەکان.

٥-بەشی چاودێری ناوخۆ.

سێیەم: جێگری سەرۆك:سەرۆکی دیـــوان جێگرێکی هەیە بە پلەی بریکـــاری وەزارەت و هەموو مـــاف و ئیمتیازاتێکی تایبەت بە بریکاری وەزارەتی هەیە.

چوارەم: فەرمانگەکانی وردبینی: هەر فەرمانگەیەك لەو فەرمانگانە بەڕێوەبەرێکی گشتی یا ژمێریارێکی یاسایی سەرۆکایەتی دەکات و تایبەتمەند دەبن بە ژمارەیەك چالاکی کەرتی بەو پێیەی کە ئەنجومەن بەپێی پێویستی کاری چاودێری دارایی بڕیاری لەسەر دەدات و پێك دێ لە:

١-فەرمانگەکانی وردبینی مەڵبەندیی کە بریتین لە:

أ-فەرمانگەی چالاکی تەمویل و دابەشکردن و کۆمپانیاکان.

ب- فەرمانگەی چالاکی پیشەسازیی وسەرچاوە سروشتییەکان.

ج- فەرمانگەی چالاکی کشتوکاڵی و ئاوەدانکردنەوە.

د- فەرمانگەی چالاکی خزمەتگوزارییەکانی گشتی.

هـ- فەرمانگەی چالاکی سەندیکاو رێکخراوە جەماوەری و پیشەییەکان.

و- فەرمانگەی چالاکی ئەندازەیی و هونەریی.

٢-فەرمانگەکانی وردبینی پارێزگاکان.

ماددەی حەوتەم:

یەکەم: ئەوەی کە بە سەرۆکی دیوان دادەمەزرێ پێویستە ئەم مەرجانەی خوارەوەی لێ بێتەدی:

١- هاووڵاتی هەرێم بێ و لێی نیشتەجێ بێ.

٢- بەلانی کەم خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لە یەکێك لە بوارەکانی (کارگێڕی، دارایی، ئابووری، یاسا)و شارەزایی لەبواری پسپۆڕییەکەی لە(١٠)ساڵ کەمتر نەبێ.

٣-نابێت بە تاوانێك حوکم درابێت کە لە پایەو ناو وناوبانگی کەم بکاتەوە.

دووەم: پێویستە ئەوەی بە جێگری سەرۆکی دیوان یا بەڕێوەبەری گشتی دادەمەزرێ ئەم مەرجانەی خوارەوەی لێ بێتەدی.

١- هاووڵاتی هەرێم بێ و لێی نیشتەجێ بێت.

٢-دەبێت بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە زانستی کارگێڕیی یا دارایی یا ئابووری هەبێت.

٣- ماوەی (١٥)ساڵ خزمەتی هەبێت، بە مەرجێ (١٠) ساڵی خزمەتی بە کردەنی هەبێت لەبوارێك کە پەیوەندی بە پسپۆڕییەکەیەوە هەبێ.

٤-نابێت بە تاوانێك یا کەتنێك حوکم درابێ.

سێیەم:

١-جێگری سەرۆکی دیوان بە بڕیاری سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق و بە راوێژ کردن لەگەڵ سەرۆکی دیوان دادەمەزرێ.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

٢-بەرێوەبەرە گشتییەکان بە بڕیاری سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانیی دادەمەزرێن و لەسەر پێشنیاری سەرۆکی دیوان .

بەشی دووەم

ئەرك و چوارچێوەکانی کاری دیوان و ئەو لایەنانەی بەر چاودێری دارایی دەکەون

ئەرکەکانی دیوان

ماددەی هەشتەم:

یەکەم: بۆ دڵنیابوون لە ئەنجامی چالاکییەکانی ژمێریاریی و کارگێڕیی لە رووی یاسایی و رێنماییە داراییە پەیڕەوکراوەکان، دیوان بۆی هەیە:

١-پشکنین و وردبینی مامەڵەکانی خەرجییەکان لەبارەی مووچەو دەرماڵەو پاداشتەوە بکات بۆ دڵنیابوون لە چۆنیەتی خەرجکردنیان .

٢-دڵنیابوون لە نەبەزاندنی سنووری پشتیوانە داراییەکان لە بودجەی پەسەندکراو.

٣-دڵنیابوون لە بەکارهێنانی دارایی گشتی بۆ ئەو مەبەستانەی کە بۆی تەرخانکراوە، هەروەها دڵنیابوون لە بەفیڕۆ نەدان و دەست بڵاوی لەگەڵ هەڵسەنگاندنی سوودەکانی.

٤-چاودێری و هەڵسەنگاندنی کار و چالاکیەکان بەپێی ماددەکانی ئەم یاسایە.

دووەم: پشکنین و وردبینی کردنی مامەڵەکانی خەملاندن و بەدەستهێنان و وەرگرتنی داهات بۆ دڵنیابوون لە هەڵسوکەوتە پەیڕەوکراوەکان و چۆنیەتی جێبەجێ کردنیان.

سێیەم: پێشکەش کردنی کۆمەکی هونەریی لە بوارەکانی ژمێریاریی و چاودێری و هەموو کاروبارێکی کارگێڕی و رێکخستن کە پەیوەندییان پێیەوە هەبێت.

چوارەم: رێکخستنی خولی فێرکاریی بۆ فەرمانبەرانی دیوان و دەزگا حکومیەکان بۆ بەرزکردنەوەی توانایان و دیوان بۆی هەیە بەپێی یاسا پەیڕەوکراوەکان دەرماڵەیان بۆ دابین بکات.

پێنجەم: دیوان رای خۆی لەسەر خشتەو بەیاننامەو راپۆرتە پەیوەندیدارەکان بە ئەنجامی کارو چالاکی دارایی بۆ ئەو لایەنانە دەردەبڕێت کە لەژێر چاودێری دارایی دانراون لەگەڵ دەربڕینی راوبۆچوون لەبارەی شێوازی رێکخستنی بەپێی یاسا و رێسای ژمێریاریی پەیڕەوکراو، بۆ دڵنیابوون لە ئاستی گونجاندنی لەگەڵ راستی و گونجاندنی لەگەڵ ناوەندە داراییەکان و ئەنجامەکانی.

شەشەم: دەرخستنی بەڵگەکانی گەندەڵی و فێڵکردن و بەفیڕۆدان و خراپ بەکارهێنان وبێ توانایی لە کاروباری وەرگرتن و خەرجکردن و بەکارهێنانی دارایی گشتی لە ئەنجامی وردبینی و هەڵسەنگاندنی کارو چالاکی فەرمانگەکان.

حەوتەم: لێکۆڵینەوە و ئاگادارکردنەوە لەو کاروبارانەی پەیوەندییان هەیە بە لێهاتوویی بەدەستهێنان و خەرجکردن و بەکارهێنانی ماڵی گشتی وەك چۆن بە فەرمی لەلایەن ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراقەوە داواکراوە.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

هەشتەم: بەدواداچوونی جێبەجێ کردنی یاساو ڕێنماییە دارایی و ژمێریارییە کار پێکراوەکان بۆ دڵنیابوون لە جێبەجێ کردنی و شیاوی و گونجانی لەگەڵ ئەو پێشکەوتنە نوێیانەی لە هەرێم ڕوویان داوە و سەرنج راکێشان بەرە و چۆنیەتی دەرکەوتنی کورتهێنان و پێشکەشکردنی پێشنیازی پێویست بە هەماهەنگی لەگەڵ لایەنی پەیوەندیدار بە مەبەستی پێشخستنی یا هەموارکردنی ئەو یاسا و پێڕەو و ڕێنماییانە.

ماددەی نۆیەم:

یەکەم: دیوان راپۆرتێکی سالانە بە سەرۆکایەتی هەرێم و ئەنجومەنی نیشتمانی و ئەنجومەنی وەزیران پێشکەش دەکات و تێیدا تێبینەکانی خۆی لەسەر بارودۆخی دارایی و کارگێڕیی و ئابووری لە بواری چاودێری دارایی لەسەر وەزارەت و ئەو لایەنانە روون دەکاتەوە کە دەکەونە ژێر حوکمی چاودێرییەوە، هەروەها راپۆرتەکە کورتەیەك لەکار و چالاکییەکانی دیوان لە ماوەی ئەو ساڵەدا لەخۆ دەگرێت.

دووەم: دیوان بۆی هەیە راپۆرت بە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانی و سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران لەسەر هەر بابەتێکی گرنگ پێشکەش بکات کە لە بواری چاودێری و هەڵسەنگاندنی کارو چالاکی دارایی و کارگێڕیی و ئابووری دێتە پێشەوە.

ماددەی دەیەم:

ئەم لایەنانەی خوارەوە چاودێری دارایی دەیانگرێتەوە:

یەکەم: وەزارەت و کارگێڕییە حکومییەکان و ئەو دەستە سەربەخۆیانەی کە سەر بە وەزارەتەکان نین لەگەڵ ئەو لایەنانەی کە بودجەی سەربەخۆ و پاشبەندیان هەیە.

دووەم: هەموو ئەو سەندیکاو کۆمەڵەو یەکێتی و ڕێکخراوانەی کە حکومەت مۆڵەتی پێ داون.

سێیەم: هەر لایەنێکی دی کە ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق بڕیار دەدات بخرێتە ژێر حوکمی چاودێریەکەی لەلایەن چاودێری داراییەوە یاخود ئەوەی کە لە یاساکانی دامەزراندنیدا هاتبێ.

بەشی سێیەم
تایبەتمەندیی و دەسەڵاتەکانی دیوان

ماددەی یازدەم:

دیوان مافی بینینی هەموو ئەو بەڵگەنامەو دۆسیەی مامەڵە ئاشکراو نهێنیانەی هەیە کە پەیوەندییان بەکاری داراییەوە هەبێ، جگە لەو بەڵگەنامانەی کە سەرۆکی هەرێم بە هەماهەنگی لەگەڵ سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانی و سەرۆك وەزیران بەدەریان دەکات، بە مەرجێك سەرۆکی دیوان ئاگادار بکرێ بۆ زانینی زانیاریی و دەربڕینی ڕای خۆی لە بارەیەوە.

ماددەی دوازدەم:

یەکەم: دیوان دەسەڵاتی هەڵسەنگاندنی دارایی بۆ کاروباری گرێبەستی گشتی و هەروەها یارمەتی و بەخشش و قەرز و ئاسانکارییەکانی حکومەت هەیە بۆ دڵنیابوون لە چۆنیەتی خەرج کردنیان بۆ ئەو مەبەستانەی کە بۆی تەرخانکراوە.

ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com

دووەم: پێویستە دەزگاکانی هەرێم هەموو گرێبەست و بەیاننامەی قەرزو بەخششەکانی کە چنگی دەکەون لەماوەی مانگێك دا بۆ دیوانی بنێرێت بە مەبەستی بەدواداچوون و دەربڕینی تێبینی پێویست لەم بارەیانەوە.

بەشی چوارەم

سەرپێچیە داراییەکان

ماددەی سێزدەم:

یەکەم: ئەم کارو رەفتارانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە بە سەرپێچی دارایی دادەنرێن:

١-پابەند نەبوون بە یاساو بڕیارو پێڕەو و رێنمایی و بەیانە داراییەکان.

٢- پشتگوێ خستن و کەمتەرخەمی نواندن کە دەبنە هۆی لە دەست چوون و بەفیڕۆ دانی دارایی گشتی یاخود زیان گەیاندن بە ئابووری نیشتمانیی.

٣-پێشێلکردنی یاسای بەرزەفتکردنی فەرمانبەرانی دەوڵەت یاخود هەر یاسایەکی دیکە کە کاری پێ دەکرێت، ئەگەر لە ئەنجامدا زیانی بە دارایی گشتی گەیاند.

٤- شاردنەوەی پەڕاو و موستەنەد و ئەو تۆمارانەی کە بۆ کاری چاودێری و وردبینی پێویستن بەبێ بوونی پاساوی گونجاو.

٥- وەڵام نەدانەوەی نووسراوەکانی دەسەڵاتی چاودێری و سەرپێچی و تێبینیەکانی و لەبەرچاو نەگرتنیان.

٦- ئەنجام نەدانی کاری پێویست سەبارەت بە یەکلایی کردنەوەی ئەو سەرپێچیانەی کە لە راپۆرتەکانی دیواندا هاتوون.

دووەم: پێویستە لەسەر ئەو لایەنانەی کە سەر بە چاودێری دیوانن لە حاڵەتەکانی (تزویر و إختلاس) وئەو سەرپێچییە داراییانە ئاگاداری بکەنەوە کە لە برگەکانی(١ و٢)ی بەندی یەکەم لەم ماددەیەدا هاتوون، ئەمەش لەکاتی ئاشکرابوونی بەبێ ئەوەی ئەو ئاگادار کردنەوەیە ببێتە هۆی هەڵنەسانی ئەو لایەنانە بەکاری پێویست، هەروەها پێویستە دیوان لە ئەنجامی لێکۆڵینەوە لەو سەرپێچیانە ئاگادار بکاتەوە، بە پێچەوانەوەش بە سەرپێچی ئەم یاسایە دادەنرێت.

بەشی پێنجەم

دەستەلات و ئەرکەکانی ئەنجومەنی چاودێری دارایی

ماددەی چواردەم:

ئەنجومەنی چاودێری ئەم کارانە دەگرێتە ئەستۆ:

یەکەم: دانانی بنچینەو پلانی کارکردن لە دیوان و شێوازەکانی جێبەجێ کردنیان.

دووەم: دابین کردنی پێویستیە بنەڕەتیەکان کە ئەرکی چاودێری و وردبینی گەرەکیانە.

سێیەم: دەستنیشان کردنی خاڵەکانی کاری فەرمانگەو بەڕێوەبەرایەتیەکانی دیوان و رێسای رێکخستنیشی بە پێڕەوێکی ناوخۆیی دەبێت.

www.mojkurdistan.com

چوارەم: دەستنیشان كردنی چوارچێوەی گشتی بۆ راپۆرتەكانی دیوان.

پێنجەم: تاوتووكردن و بڕیاردان لەسەر ئەو تێبینی و رێنمایی و پێشنیازو رایانەی لە راپۆرتە ساڵانەییەكەی دیواندا هاتوون بەر لە دەرچوونیان و لەوەشدا بۆی هەیە دەستەڵات بە یەك لە ئەندامەكانی یاخود فەرمانبەرەكانی دیوان لەو پسپۆڕییەدا بدات.

شەشەم: رێكخستنی خولی لێكۆڵینەوەی پراكتیكی بۆ فەرمانبەران و ئەنجومەن بۆی هەیە ئەو دەرماڵە بڕیار لێدراوانە بدات بەوانەی كە بەشداریی تێدا دەكەن.

حەوتەم: توێژینەوە لە هەموو ئەوانەی سەرۆكی دیوان یاخود هەر ئەندامێكی ئەنجومەن لە قەزیەكان دەیخاتە بەردەمی بڕیارو راسپاردە لە بارەیانەوە وەردەگرێت.

هەشتەم: ئامادەكردنی بودجەی ساڵانەی دیوان و ناردنی بۆ وەزارەتی دارایی بۆ دانانی لەناو بودجەی گشتی هەرێم دا.

نۆیەم: ئەنجومەن بۆی هەیە بەڕێوەبەرایەتی یان بەش لەناو پێكهاتەی دیوان بكاتەوە یاخود هەڵیان وەشێنێتەوە بەپێی پێویستی كار.

دەیەم:ئەنجومەن بۆی هەیە چاودێری لەسەر مامەڵەكان ئەنجام بدات بەر لەوەی بە قۆناغەكانی كۆتایی بگات.

یازدەم: ئەنجومەن بۆی هەیە چالاكیەكانی فەرمانگە وردبینیەكان هەموار بكات و دووبارە بەپێی پێویستی كار دابەشیان بكاتەوە.

دوازدەم: لێكۆڵینەوە لە هەموو ئەو راپۆرت و بابەتانەی بۆ دیوان لە لایەن سەرۆكی هەرێم یان سەرۆكی ئەنجومەنی نیشتمانی یاخود سەرۆكی ئەنجومەنی وەزیرانەوە رەوانە دەكرێن بۆ وەرگرتنی بڕیارو راسپاردەو پێشنیازی پێویست لە بارەیانەوە.

ماددەی پازدەم:

یەكەم:ئەنجومەن بۆی هەیە ئەم دەرماڵانەی خوارەوە بە فەرمانبەرانی دیوان بدات:

١-دەرماڵەی چاودێری، رێژەكەی لە ٥٠٪ ی مووچەی فەرمانبەر رەت نەكات.

٢-دەرماڵەی ترسناكی و ئەركی تایبەتی رێژەكەی لە ٧٥٪ی مووچەی ئەو فەرمانبەرانە رەت ناكات كە كاری چاودێری و وردبینی دەكەن ولە كاتی كارەكەیاندا تووشی مەترسی دەبن.

٣-دەرماڵەی شوێنی جوگرافی، رێژەكەی لە ٣٠٪ی مووچە رەت نەكات.

٤-دەرماڵەی قەدەغەكردنی دەست دانە پیشە لە پاش دەوامی فەرمی بە مەرجێ رێژەكەی لە ٥٠٪ی مووچە رەت نەكات.

دووەم: ئەم دەرماڵانەی سەرەوەش پەیوەندیی بەو دەرماڵانەوە نییە كە بە فەرمانبەرەكان بەشێوەی گشتی دەدرێن.

سێیەم: ئەنجومەن بۆی هەیە پێشخستن (قِدَم) لە ساڵێك تێنەپەڕێت لەهەر پلەیەك بۆ مەبەستی سەرمووچە و بەرزكردنەوەی فەرمانبەرانی دیوان بدات كە توانایەكی بەرزیان هەیە یاخود هەوڵێكی لە رادە بەدەر دەدەن بەپێی ئەو رێنماییانەی كە بۆ ئەم مەبەستە دەری دەكات.

رۆژنامەی وەقایعی كوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

بەشی شەشەم

دەسـەڵاتەکـــانی سـەرۆکـی دیـــوان

ماددەی شازدەم:

بە مەبەستی جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە بۆ زامن کردنی ئەو ڕێکارانەی کە ئەنجامی کارەکانی چاودێری دارایی لێدەکەوێتەوە، سەرۆکی دیوان ئەم تایبەتمەندیی و دەستەڵاتانەی خوارەوەی هەیە:

یەکـەم: لێکۆڵینـەوە لـە سەرپێـچییە داراییـەکان و داوای پێـشکەشکردنی هـەر روون کردنەوەیـەك یـاخود زانیارییەك لەوەی کە دەزانێ ئەگەری ئاشکراکردنی سەرپێچییەکە لەسەر لێکۆڵینەوە کردن لەگەڵی وەستاوە، چ جای کارمەندی فەرمانگە یا هی دی بێت.

دووەم: دەست کێشانەوەی فەرمانبەر لە کارەکەی هەرکات سەلامەتی لێکۆڵینەوە و چاودێری پێویستی کرد یاخود لە کاتی دەرکەوتنی سەرپێچی یا تاوانێکی دارایی یان کارێکی پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە یاخود یاساو پێڕەو و ڕێنمایی دارایی پەیڕەوکراو بێ.

سێیەم: سەرۆك بۆی هەیە داوا لە وەزیری تایبەتمەند بکات سەرپێچیکەر (سەرپێچیەکی دارایی)بنێرێت بۆ لیژنەی لێکۆڵینەوە کە لە وەزارەتەکەی پێکدێت یاخود سزای کارگێڕیی بەسەردا بسەپێنرێت.

چـوارەم: سـەرۆك بـۆی هەیـە لـەو کێـشانەی کـە لێکۆڵینـەوە یـان تێـدا کۆتـایی هـاتووە، داوا لـە وەزیـری تایبەتمەنـد بکـا فەرمانبـەر ئـەو زیانـە بـژمێرێت کـە لـە ئـەنجامی کەمتەرخـەمی یـاخود سەرپێـچی کردنی یاساو پێڕەو و ڕێنماییە باوەکان بە فەرمانگەکەی گەیاندووە.

پێنجەم: داوا لـە وەزارەتـی تایبەتمەنـد یـان لایەنـە پەیوەندیدارەکان بکرێـت داوای مـەدەنی بـەو سەرپێـچیە داراییانـەو بەدواداچـوونی لـە دادگـای تایبـەت تۆمـار بکـات، پێویـستە دیـوان زانیـاری بـە لایـەنی پەیوەندیدار لەبارەی ئەو سەرپێچییانەوە بدات لە حاڵەتی جێبەجێ نەکردنی لەلایەن وەزارەتی تایبەتمەنـدەوە، ئەمـە بـە سەرپێـچییەکی دارایـی لەسـەر وەزارەتـی پەیوەندیـدار تۆمـاردەکرێ و سەرۆکی دیوان بۆی هەیە ئەمە بە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانی رابگەیەنێ.

شەشەم: سەرۆکی دیـوان بـۆی هەیـە بەهـۆی داواکـاری گشتییەوە داواکـاری یاسـایی لەسـەر ئەنجامـدەرانی تاوانی دارایی تۆماربکات ئەگەر وەزارەت دەستی بەو کارە نەکرد.

حەوتەم: سەرۆکی دیـوان بـۆی هەیـە بانگهێشت یـان میوانـداریی هـەر لایـەنێك بکـات کـە سـەر بـە چـاودێری دیوان بێت بۆ ئامادەبوونی کۆبوونەوەکانی ئەنجومەن لەو کاروبارانەی کە پەیوەستن پێیانەوە.

هەشـتەم: سـەرۆکی دیـوان بـۆی هەیـە داوای فەرمانبـەرانی دەوڵـەت یـاخود شـارەزایان لـە کـاتی پێویـستدا بکات بەو شێوەیەی کە بە پەسەندی دەزانێ بۆ بەشداریی پێکردنیان لەکاری چاودێری بۆی هەیە پاداشـت و کرێیـان بەرامبـەر بـەو خزمەتگوزارییانـە بـە پێـی یاسـاو ڕێنماییـە پـەیڕەو کراوەکـان بـۆ خەرج بکات.

ماددەی حەڤدەم:

ئەگەر ناکۆکیەك کەوتە نێوان دیوان ویـەکێك لـەو لایەنانـەی سـەر بـە چاودێرین و راستـەوخۆ لـە نێوانیانـدا یەك لا نەکرایەوە، سەرۆکی دیوان بۆی هەیە بابەتەکە بخاتە بەردەم سەرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانیەوە.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

حوكمە كۆتاییەكان

ماددەی هەژدەم:

یەكەم: بەر لەوەی سەرۆكی دیوان كارو دەسەڵاتە بڕیار لێدراوەكانی بەپێی ئەم یاسایە وەرگرێ، لەبەردەم ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستان – عێراق ئەم سوێندە دەستووریەی خوارەوە دەخوات

(سوێند بەخوای مەزن دەخۆم كار و فرمانەكەم بە راستی و بە ئەمانەت و دڵسۆزییەوە ئەنجام بدەم و یاساو پێڕەو و رینماییەكان بە ئەمانەت و بە دەست پاكی و بێ لایەنی پیادە بكەم و سەربەخۆیی دیوان و بێ لایەنی و شكۆمەندییەكەی بپارێزم و نهێنیەكانی كار بپارێزم و رێز لە بنچینە رەوشتیەكان و پیشەییەكان بگرم كە كاروباری فرمان و پیشەكە رێك دەخەن و پێیانەوە بەندیم و خوا لەسەر ئەوەی دەیڵێم شاهیدە).

دووەم: جێگری سەرۆكی دیوان و بەڕێوەبەرە گشتییەكان و یاریدەدەرەكانیان و ئەوانەی بە پلەی ئەوانن و سەرۆكەكانی دەستە چاودێرییەكان ئەو سوێندە یاساییە لە بەردەم ئەنجومەنی چاودێری دەخۆن كە لە بڕگەی (یەكەم)ی سەرەوەدا هاتووە بەر لە دەست دانەكارەكانیان. كە خۆ بەستنەوە بە پرنسیپەكانی پیشەی چاودێری و جێبەجێ كردنی بە جۆرێكی بێ لایەنی و ئاشكرا كردنی هەرچی پێویستە بۆ بەرزكردنەوەی و پایەی چاودێری لە هەرێمدا دەگرێتەخۆ.

ماددەی نۆزدەم:

هەر یەك لە سەرۆكی دیوان و جێگرەكەی و سەرۆكی فەرمانگەكان و سەرۆك و ئەندامانی دەستەكانی چاودێری خۆیان بۆ ئەرك و كاری فرمانەكەیان تەرخان دەكەن و هەموو ئەركێكیان بۆ كارو فرمانەكانیان تەرخان دەكەن و نابێ كار لە پیشەو كارێكی دیكەدا بكەن جگە لە كتێب دانان و بڵاوكردنەوەی و وانەبێژی.

ماددەی بیستەم:

یەكەم: نابێ بەدواداچوونی یاسایی دەرهەق سەرۆكی دیوان بكرێ، مەگەر لە دوای وەرگرتنی رەزامەندیی سەرۆكی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستان – عێراق بێ سەبارەت بەو رەفتارە فەرمیانەی ئەنجامی دەدات لە كاری چاودێری ووردبینی دا.

دووەم: نابێ بەدواداچوونی یاسایی بەرامبەر جێگری سەرۆكی دیوان و سەرۆكی فەرمانگەكانی وردبینی لەسەر رەفتارە رەسمییەكانیان لە بواری چاودێری و وردبینی بكرێ پێش وەرگرتنی رەزامەندیی سەرۆكی دیوان و بە ئاگاداری سەرۆكایەتی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستان – عێراق.

ماددەی بیست ویەكەم:

یاساكانی خزمەتی مەدەنی ومیلاك وبەرزەفتكردنی فەرمانبەران دەرهەق بە فەرمانبەرانی دیوان جێبەجێ دەكرێن بە مەرجێك لەگەڵ حوكمەكانی ئەم یاسایە ناكۆك نەبن.

ماددەی بیستودووەم:

یەكەم: پێكهاتەو فەرمانگەكانی دیوان و ئەركەكانیان و تایبەتمەندییەكانیان بە پێڕەوێكی ناوخۆ دیار دەكرێ كە لە دیوانەوە دەردەچێت.

رۆژنامەی وەقایعی كوردستان

www.mojkurdistan.com

علی عبدالرحمن محمد

دووەم: سەرۆکی دیوان بۆی هەیە بە ڕەزامەندی ئەنجومەن ڕێنمایی بۆ ئاسانکاریی جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

سێیەم: یاسای دیوانی چاودێری دارایی ژمارە(١٤)ی ساڵی ٢٠٠٠و پێڕەوی دیوانی چاودێری دارایی ژمارە(٢١٢)ی ساڵی ١٩٩٩ هەڵدەوەشێنەوە.

ماددەی بیست وسێیەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی بیست وچوارەم:

کار بەهیچ دەقێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێ.

ماددەی بیست و پێنجەم:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لەڕۆژنامەی فەرمی (وەقائعی کوردستان) دا جێبەجێ دەکرێ.

مسعود بارزانی

سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

ئەم یاسایە لە ٢٣ی گولانی ٢٧٠٨ی کوردی بەرامبەر ٨ی جمادی یەکەم ١٤٢٩ی کۆچی و بەرامبەر ١٣ی ئایاری٢٠٠٨ی زایینی لە هەولێر دەرچووە .

هۆکارە پێویستیەکانی دەرچواندنی ئەم یاسایە

لە پێناو پاراستنی دارایی گشتی و بۆ پتەوکردنی پرنسیپی روونی و کارایی دەوری چاودێری ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق و لەپێناوی سەلامەتی سیستەمی دارایی و خەرج کردنی خەرجیەکان لەو لایەنانەی بۆیان تەرخانکراوە، ئەم یاسایە دەرچوێنرا.

ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

بەناوى خواى بەخشندە و ميهرەبان

هەرێمى كوردستانى عێراق
سەرۆكايەتى هەرێم
سەرۆك

بەناوى گەلەوە
بڕيار
ژمارە (١٠) ساڵى ٢٠٠٨
ياسـاى بودجەى هەرێمى كوردستان ـ عيراق بۆ ساڵى ٢٠٠٨

بە پێى بڕگەى (١) ى ماددەى (١٠) ى ياساى سەرۆكايەتى هەرێمى كوردستان – عێراق ژمارە (١)ى ساڵى ٢٠٠٥ ى هەمواركراو و بە پاڵپشتى ئەو ياساكارييەى ئەنجومەنى نيشتمانى كوردستان – عێراق كردويەتى لە دانيشتنى ژمارە (١٣) لە٣٠ /٤/٢٠٠٨ بريارماندا بە دەركردنى:

ياسـاى ژمـارە (٣)ى سـاڵـى ٢٠٠٨
ياسـاى بودجـەى هەرێمى كـوردستان ـ عێراق بۆ سـاڵى ٢٠٠٨

ماددەى يەكەم:

بۆ خەرجييەكانى ساڵى دارايى ٢٠٠٨ گوژمەى (٧٦٢٨٧٨٣)تەنياحەوت تِرليۆن و شەش سەد و بيست و هەشت مليار و حەوت سەد و هەشتا و سێ مليۆن دينار دادەنرێ و بەم جۆرە دابەش دەكرێ:

يەكەم:گوژمەى (٢٨٧٩٠٧٩)تەنيا دوو ترليۆن و هەشت سەد و حەفتا و نۆ مليار و حەفتا و نۆ مليۆن دينار بۆ خەرجييەكانى پڕۆژە سەرمايەداراييەكان.

دووەم: گوژمەى(٤٦٧٤٨٤٢)تەنيا چوار ترليۆن و شەش سەد و حەفتا و چوار مليار و هەشت سەدو چل و دوو مليۆن دينار بۆ خەرجييەكانى بەكارخستن.

سێيەم:گوژمەى(٥٤٩٠٨)تەنيا پەنجاو چوار مليار و نۆسەد و هەشت مليۆن دينار بۆ خەرجييەكانى ئەنجومەنى نشتمانيى كوردســتان – عيراق.

چوارەم:گوژمەى(١٩٩٥٤)تەنيا نۆزدە مليار و نۆسەد و پەنجا و چوار مليۆن دينار بۆ خەرجييەكانى دەسەڵاتى دادوەريى.

ماددەى دووەم:

داهاتەكانى بودجەى ساڵى دارايى ٢٠٠٨ لە سەرجەم خەرجييەكانى بودجەى فيدراڵى بە (٦٥٨٠٧٨٤)تەنيا شەش ترليۆن و پێنج سەد و هەشتا مليار و حەوت سەد و هەشتا و چوار مليۆن دينار دەخەملێندرێ.

ماددەى سێيەم:

وەزارەتى دارايى هەرێمى كوردستان – عيراق پارەى حساباتى وەزارەتەكان و فەرمانگەكان بەپێى ئەو داهاتە داراييەى بەردەست دابين دەكات.

ماددەى چوارەم:

سەرۆكى ئەنجومەنى نيشتمانيى كوردســتان – عيراق بۆى هەيە گوێزانەوە لەناو بودجەى تايبەت بە ئەنجومەنى نيشتمانى بكات.

رۆژنامەى وەقايعى كوردستان

www.mojkurdistan.com
على عبدالرحمن محمد

ماددەی پێنجەم:

سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی بۆی هەیە گوێزانەوە لەناو بودجەی تایبەت بە ئەنجومەنی دادوەریی بکات.

ماددەی شەشەم:

یەکەم: دەسەڵات بە وەزیری دارایی دەدرێت گوێزانەوە لەنێوان پارە تەرخانکراوەکانی یەك دەروازەدا بکات جگە لە بەشی مووچەکان، کە دەشێ بۆ بگوێزرێتەوە و نابێ لێی بگوێزرێتەوە.

دووەم: نابێ گوێزانەوە لە نێوان پارە تەرخانکراوەکانی گەشــەپێدان لــە نێوان پارێزگاکاندا بکرێ.

ماددەی حەوتەم:

وەزیری دارایی بۆی هەیە گوێزانەوە لە نێوان پارەی تەرخانکراوی دەروازەکانی بودجەدا بکات بە مەبەستی فەراهەم کردنی توانای خەرج کردن بۆ ئەو فەرمانگانەی کە بڕیاری لێکردنەوەیان لە وەزارەتێك و خستنیان بۆ سەر وەزارەتێکی تر دەدرێ و وەزیری پەیوەندیداریش بۆی هەیە گوێزانەوە لە ناو بەشێك و یەکەیەکی خەرجکردنەکەدا بکات.

ماددەی هەشتەم:

دەسەڵات بە وەزیری دارایی دەدرێت پارەی تەرخان کراوی گشتی پەسەندکراو کە لە بودجەی ساڵی دارایی ٢٠٠٨ دا بە رێژەی ١٪ بخاتە سەر پارەی تەرخانکراوی گشتی پەسەند کراوی بودجە بۆ ئەم مەبەستانەی خوارەوە:

یەکەم: تەرخان کردنی گوژمە پارەی پێویست بۆ بودجەکانی فەرمانگە لە نوێ دامەزراوەکان لە ماوەی ساڵی دارایی ٢٠٠٨دا.

دووەم: تەرخانکراوی نوێ بخاتە سەر بودجەی وەزارەت و فەرمانگەکان بۆ حاڵەتە ناکاوییەکان کە ئەنجومەنی وەزیران بڕیاری لەسەر دەدات.

ماددەی نۆیەم:

وەزارەتی دارایی بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتەکانی دیکەدا وردەکاری میلاکەکانی هەموو وەزارەتەکانی هەرێمی کوردستان – عیراق بۆ ساڵی دارایی ٢٠٠٨ رێك دەخات و پەسەندی دەکات لەبەر رۆشنایی پارەی تێچوونی مووچەکان کە لە بودجەدا پەسەند کراون.

ماددەی دەیەم:

یەکەم: وەزیری پەیوەندیدار دەسەڵاتی خەرج کردنی گوژمەیەکی هەیە کە لە (٢٥٠)دووسەدو پەنجا ملیۆن دینار زیاتر نەبێ بۆ هەر حاڵەتێك وبۆی هەیە دەسەڵات بە سەرۆکەکانی ئەو فەرمانگانە بدات کە سەر بە وەزارەتەکەیەتی گوژمەیەك خەرج بکەن کە لە (١٠٠)سەد ملیۆن دینار زیاتر نەبێ.

دووەم: سەرۆکی ئەو فەرمانگانەی کە بە وەزارەتەوە نەلکاون، دەسەڵاتی خەرج کردنی گوژمەیەکــیان هەیە کە لە (١٥٠)سەدوپەنجا ملیۆن دینار زیاتر نەبێ بۆ هەر حاڵەتێك لەگەڵ رەچاو کــردنی نەچوونە ناو هیچ ئیلتیزامێك کە پشتیوانەی تەرخانکراوی لە بودجەدا نەبێ.

ماددەی یازدەم:

گوژمە پارەی پیتاکانەی کە بە وەزارەتەکان و لایەنە نەبەستراوەکان بە وەزارەتەوە بەخشراون دوای قەبووڵ کردنی لەلایەن وەزیری داراییەوە دەبێتە داهاتی کۆتایی بۆ بودجەی گشتی بە مەرجێك وەزیری دارایی لە پشتیوانەی وەزارەت یان بۆ لایەنە نەبەستراوەکان بە وەزارەتەوە تەرخان بکات تاکو خەرج بکرێ بۆ ئەو مەبەستەی کە لە پێناوی دا بەخشراوە.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

ماددەی دوازدەم:

سولفەی خانووبەرە بۆ هاوولاتیان بەپێی هەڵ و مەرجێك خەرج دەکرێ کە وەزارەتی دارایی دەستنیشانی دەکات.

ماددەی سێزدەم:

پێویستە لەسەر وەزارەتی دارایی وەرگرتنەوەی قستی سولفەی کشتوکاڵی بۆ ئەم ساڵ کە لە هەرێم دراوە دوابخات و لە قازانج و سوودی یاسایی بۆ ئەو ماوەیە خۆش بێت.

ماددەی چواردەم:

پێویستە وەزارەتی دارایی گوژمە پارەی پێویست لە بودجەی گشتی تەرخان بکات بۆ چارەسەر کردنی ئاسەواری وشکە ساڵی بۆ وەرزی ئێستا لە هەرێمدا.

ماددەی پازدەم:

پێویستە وەزارەتی دارایی یەکسانی لە نێوان مووچەی کارمەندانی دەزگاکانی هەرێم لەگەڵ مووچەی هاوشانانیان لە کارمەندان لە دەزگا فیدراڵییەکاندا بەدی بێنێ.

ماددەی شازدەم:

پێویستە وەزارەتی دارایی یەکسانی لە نێوان مووچەی هەموو خانەنشینکراوەکانی هەرێم لەگەڵ مووچەی خانەنشینی هاوشانە خانەنشین کراوەکانیان لە دەزگاکانی فیدراڵی دا بەدی بێنێ.

ماددەی حەڤدەم:

پێویستە وەزارەتی دارایی راپۆرتی دەوری هەر شەش مانگ جارێك لە بارەی باری دارایی هەرێم بۆ ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان –عێراق پێشکەش بکات.

ماددەی هەژدەم:

وەزیری دارایی بۆی هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاری جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە لە ماوەی دوو هەفتە لە مێژووی دەرچوواندنیەوە دەربکات.

ماددەی نۆزدەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی بیستەم:

ئەم یاسایە لە رۆژنامەی فەرمی(وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوەو لە رۆژی (١/١/ ٢٠٠٨)ـەوە جێبەجێ دەکرێ.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

ئەم یاسایە لە ٢٣ی گولانی ٢٧٠٨ی کوردی بەرامبەر ٨ی جمادی یەکەم ١٤٢٩ی کۆچی و بەرامبەر ١٣ی ئایاری٢٠٠٨ی زاینی لە هەولێر دەرچووە .

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علي عبدالرحمن محمد

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە

بڕیار

ژمارە (١٢) ساڵی ٢٠٠٨

یاسای هەموارکردنی یەکەمی یاسای بەرەنگاربوونەوەی جگەرەکێشان
لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق ژمارە (٣١)ی ساڵی ٢٠٠٧

بە پێی برگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو و بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (١٧) لە١٣ /٥/٢٠٠٨ بریارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠٠٨
یاسای هەموارکردنی یەکەمی یاسای بەرەنگاربوونەوەی جگەرەکێشان
لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق ژمارە (٣١)ی ساڵی ٢٠٠٧

ماددەی یەکەم:جێبەجێ کردنی بڕگەی/٢/یەکەم لە ماددەی (پێنجەم)ی یاسای ژمارە(٣١)ی ساڵی٢٠٠٧ تاکو ٢٠٠٨/١٢/٣١ دوادەخرێ.

ماددەی دووەم :دەبێ ئەنجومەنی وەزیران و لایەنەکانی تایبەتمەند حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی سێیەم:ئەم یاسایە لە ڕۆژی دەرچوواندنییەوە جێبەجێ دەکرێ ولەڕۆژنامەی فەرمی (وەقائعی کوردستان) دا بڵاودەکرێتەوە.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

ئەم یاسایە لە ٢٩ی گولانی ٢٧٠٨ی کوردی بەرامبەر١٤ ی جمادی یەکەم ١٤٢٩ی کۆچی و بەرامبەر ١٩ی ئایاری٢٠٠٨ی زایینی لە هەولێر دەرچووە .

ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

بەناوى خواى بەخشندە و ميهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە

بڕیار

ژمارە (٧) ساڵی ٢٠٠٨

بڕیاری ژمارە (١) ساڵی ٢٠٠٨

بە پێی برگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو و بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (٥) لە ٢٠٠٨/٤/٧ بڕیارماندا بە دەرکردنی:

بڕیاری ژمارە (١) ساڵی ٢٠٠٨

یەکەم: دانانی ڕۆژی (٤/١٦)ی هەموو ساڵێك لە هەرێمی کوردستان عێراق بە ڕۆژی ژیـــــنگە.

دووەم: پێویستە ئەنجوومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندی دارەکان ئەم بریارە جێبەجێ بکەن.

سێیەم: ئەم بڕیارە لە ڕۆژی دەرچوونیەوە جێبەجێ دەکـــرێ و لە رۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستان بڵاو دەکرێتەوە

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان-عێراق

ئەم بریارە لە(١٤)ی گوڵان ٢٧٠٨ی کوردی بەرامبەر(٢٨)ی رەبیعی دووەمی ١٤٢٩ی کۆچی و بەرامبەر (٤)ی ئایاری ٢٠٠٨ی زاینی لە هەولێر دەرچووە .

ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

هۆیە پێویستیەکـــــان

لە جیهان بایەخێکی زۆر بە ژینگە دەدرێت و، لە پیسبوون و کاریگەرییە ترسناکەکانی جەنگ و بەکارهێنانی چەکی کیمیاوی و تەقەمەنییەکانی تری دەپارێزێ...هەرێمی کوردستانیش دووچاری ئەو جەنگانە هاتووە و بە شێوەیەکی بەربلاویش چەکی کیمیاوی دژی بەکارهێنراوە. ئەو جەنگ و چەکە کیمیاییە ژینگەی پیس کردووە و کاریگەری خراپی لەسەر تەندروستی گشتی هاوولاتیان داناوە لەبەر ئەوەی رژێمی دکتاتۆری لەناوچوو ڕۆژی ١٩٧٨/٤/١٦ چەکی کیمیاوی بە شێوەیەکی بەربلاو لە گوندی شێخ وەسان و گوندەکانی تری دۆڵی بالیسانی بەکارهێناو بە هۆیەوە دەیان هاولاتی سڤیل بوونە قوربانی هەر لە درێژە پێدانی سیاسەتە شۆڤینییە بەرنامە داڕێژراویکەی بۆ قڕکردنی گەلی کوردستان گوندەکانی خاپوور کردو، سووتاند و چەکی کیمیایی لە ناوچەیەکی بەرفراوانی پارێزگاکانی کەرکوك و سلێمانی و ، هەولێر و، دهۆك ، بەکارهێناو بە هەزاران خەڵکی سڤیلی ناوچەکانی دۆڵی بلەو مەلەکان، جافایەتی ، دۆڵی ئالانە ، بازێ ، زێوەشکان ، عەسکەر ، گۆپتەپە، قەرەداغ ، سیوسێنان ، وەرێ ، دۆڵی ئاکۆیان ، وەرتێ ،بناری چیای قەندیل ، ناوچەی کۆیەو ناوچەکانی دیکە بوونە قوربانی و، ترۆپکی تاوانەکانیشی بۆردومانکردنی شاری هەلەبجە بوو بە چەکی کیمیایی کە بووە هۆی شەهید بوونی پتر لە (٥٠٠٠) پێنج هەزار کەس و بە جێهێشتنی شوێنەواری خراپ کە تاکو ئێستاش کاریگەریەکانی لەسەر ژیانی مرۆڤی کوردستان هەیە.

لە پێناو بایەخدان بە ژینگە و بلاوکردنەوەی هۆشیاری ژینگەیی و بۆ پاراستنی پاکژی و کارکردن بۆ پاکژکردنەوەی لە ژەهر و پاشماوە زیانبەخشەکان و کاریگەرییە خراپەکانی لەسەر مرۆڤـــ و ژینگەکەی ئەم بڕیارە دەرکرا.

ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

وەزارەتـــی شارەوانی
فەرمانگەی یاسایی

ژمـــارە: ٦٦٠٤
ڕێكەوت: ٢٠٠٨/٥/١٨

بەیان ژمارە (٣) ساڵی ٢٠٠٨

لەبەركۆتایی هاتنی ماوەی یاسایی ئەو ئاگاداریەی كەلە ڕۆژنامەی كوردستانی نوێ بلاْوكرابووەوە بە ژمارە (٤٣٥٢) لە ٢٠٠٧/٨/٢١ و لەبەر نەبوونی هیچ سكالاْیەك یان ڕەخنەیەك لە هیچ لایەنێك لە ماوەی یاسایی كە (٣٠) سی ڕۆژە دوای بلاْوكردنەوەی ئاگاداری سەرەوە بە پێ ی مادەی (٦) شەشەم لە یاسایی بەڕێوە بردنی شارەوانیەكان ژمارە (٦) ی ساڵی ١٩٩٣ی هەموار كراو بە پێ ی ئەو دەسەلاْتەی كە پێمان دراوە لە مادەی (٧) حەوتەم لە یاسای سەرەوە بڕیارماندا بە :

١. كردنەوەی شارەوانی قۆرەتوو لە شارۆچكەی قۆرەتوو كە سەربە پارێزگای سلێمانی و بە پلەی چوارەم.
٢. ئەم بەیانە جێ بەجێ دەكرێت لە ڕۆژی بلاْوكردنەوەی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی كوردستان).

نازەنین محمد وسو
وەزیـــــری شارەوانی

ڕۆژنامەی وەقایعی كوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة الاقليم
الرئيس

باسم الشعب
قرار
رقم (٩) لسنة ٢٠٠٨
قانون ديوان الرقابة المالية لاقليم كوردستان - العراق

وفقا للفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (٩) والمنعقدة في ٢١ /٢٠٠٨/٤ قررنا إصدار:

قانون رقم (٢) لسنة ٢٠٠٨
قانون ديوان الرقابة المالية لاقليم كوردستان - العراق

الفصل الاول
التعاريف و تشكيلات و أهداف ديوان الرقابة المالية

المادة الأولى:

يقصد بالمصطلحات الآتية المعاني المبينة إزائهـــا : .

أولاً: الإقليم : إقليم كوردستان . العراق.

ثانياً: الديوان: ديوان الرقابة المالية في الإقليم.

ثالثاً: المجلس : مجلس الرقابة المالية.

رابعاً: الرئيس: رئيس ديوان الرقابة المالية للإقليم.

خامساً: سلطة الرقابة: المجلس و رئيسه و كل هيئة و موظف في الديوان يخوله أحدهما في مجال اختصاص الرقابة.

المادة الثانية:

تؤسس سلطة رقابة مالية في الإقليم باسم (**ديوان الرقابة المالية لإقليم كوردستان –العراق**)، تتمتع بالشخصية المعنوية و الاستقلال المالي و الإداري و لها القيام بجميع التصرفات القانونية لتحقيق مهامها و يمثله رئيسها أو من يخوله.

المادة الثالثة:

يرتبط الديوان بالمجلس الوطني لكوردستان –العراق.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
على عبدالرحمن محمد

المادة الرابعة:

يهدف الديوان المحافظة على الأملاك والأموال العامة عن طريق ممارسة رقابة فعالة وفق الاختصاصات والصلاحيات المخولة له بمقتضى هذا القانون.

المادة الخامسة:

يعين رئيس الديوان بمرسوم من رئاسة الإقليم وبناءاً على ترشيح من المجلس الوطني لكوردستان . العراق بأكثرية أعضائه و يكون بدرجة وزير و له حقوق و امتيازات الوزير فيما يتعلق بالراتب و المخصصات و التقاعد و الخدمة و له صلاحيات وزير المالية فيما يتعلق بشؤون الديوان و ملاكه و موازنته ، و مدة رئاسته (٤) سنوات قابلة للتجديد لمرة واحدة بموافقة أكثرية أصوات أعضاء المجلس الوطني لكوردستان . العراق ولا يجوز عزله في مدة رئاسته إلا بموافقة ثلثي أصوات أعضاء المجلس الوطني لكوردستان –العراق.

المادة السادسة:

يتشكل الديوان من :

أولاً: مجلس الرقابة المالية:

١- يتشكل مجلس الرقابة من رئيس الديوان كرئيس مع نائبه و المدراء العامين كأعضاء و عند غياب رئيس الديوان ينوب عنه نائبه.

٢- يجتمع المجلس مرة واحدة في الشهر على الأقل و يكتمل النصاب القانوني بحضور ٣\٢ أعضائه.

٣- يصدر المجلس قراراته بأكثرية أصوات الحاضرين و عند تساوي الأصوات يرجح الجانب الذي صوت له الرئيس.

ثانياً:رئيس الديوان: يكون رئيس الديوان رئيساً للمجلس و ترتبط الدوائر التالية برئيس المجلس:.

١- **دائرة الشؤون الادارية والمالية والقانونية**: يرأسها مدير عام يقوم بإعداد و تقديم الخدمات الادارية و المالية و القانونية الى تشكيلات الديوان.

٢- **دائرة الشؤون الفنية والبحوث** : يرأسها مدير عام، يقوم بتقديم المهمات الفنية و المهنية التي تحتاجها للتخطيط و المتابعة و الأنظمة الحسابية مع تقييم نتائج العمل و التأهل و كذلك تأخذ على عاتقها البحث عن عوامل تطوير مهمة الرقابة و زيادة تأثيرها و رفع مستوى تنفيذها و التنسيق مع الدوائر و المديريات التابعة للديوان.

٣- **مكتب رئيس الديوان**: يرأسه موظف بدرجة مدير.

٤- **قسم الاعلام والعلاقات العامة.**

٥- **قسم الرقابة الداخلية.**

ثالثاً: نائب الرئيس: لرئيس الديوان نائب و يكون بدرجة وكيل وزارة و يتمتع بجميع الحقوق و الامتيازات الخاصة بوكيل الوزارة.

رابعاً: دوائر التدقيق: يرأس كل دائرة منها مدير عام أو محاسب قانوني و تختص بعدد من الأنشطة القطاعية حسب ما يقرره المجلس وفقاً لمتطلبات العمل الرقابي المالي وتتكون من:.

١- دوائر التدقيق المركزية وهي:.

رۆژنامەی وەقايعی كوردستان

www.mojkurdistan.com

علي عبدالرحمن محمد

أ- دائرة نشاط التمويل والتوزيع والشركات.

ب- دائرة النشاط الصناعي و الموارد الطبيعية.

ج- دائرة النشاط الزراعي و الاعمار.

د- دائرة نشاط الخدمات العامة.

هـ- دائرة نشاط النقابات و المنظمات الجماهيرية و المهنية.

و- دائرة النشاط الهندسي والفني.

٢- دوائر تدقيق المحافظات.

المادة السابعة:

أولاً: يشترط فيمن يعين رئيساً للديوان ما يلي:.

١- أن يكون من مواطني الإقليم و مقيماً فيه.

٢- أن يكون حاصلاً على شهادة جامعية أولية على الأقل في إحدى مجالات (الادارة ، المالية ، الاقتصاد ، القانون) و له خبرة في مجال اختصاصه لا تقل عن (١٠) عشرة سنوات.

٣- أن لا يكون محكوماً عليه بجريمة تنتقص من مركزه و سمعته.

ثانياً: يشترط فيمن يعين نائباً لرئيس الديوان أو مديراً عاماً توفر ما يلي:.

١- أن يكون من مواطني الاقليم و مقيماً فيه.

٢- أن يكون حاصلاً على شهادة بكالوريوس في العلوم الادارية أو المالية أو الاقتصادية.

٣- أن يكون له خدمة لمدة (١٥) سنة شريطة أن تكون له (١٠) سنوات خدمة فعلية في وظيفة ذات علاقة بمهام اختصاصه.

٤- أن لا يكون محكوماً عليه بجناية أو جنحة.

ثالثاً:

١- يعين نائب رئيس الديوان بقرار من رئاسة المجلس الوطني لكوردستان - العراق و بالتشاور مع رئيس الديوان.

٢- يعين المدراء العامون بقرار من رئاسة المجلس الوطني و بترشيح من رئيس الديوان.

الفصل الثاني

مهام و نطاق عمل الديوان و الجهات الخاضعة للرقابة المالية

مهام الديوان

المادة الثامنة:

أولاً: للتأكد من نتائج النشاطات الحسابية و الادارية من الوجهة القانونية و التعليمات المالية المطبقة يحق للديوان:

١- فحص و تدقيق معاملات الانفاق بالنسبة للرواتب و المخصصات و المكافآت للتأكد من كيفية الصرف.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

٢- التأكد من عدم تجاوز حدود الاعتمادات المالية من الميزانية المصدقة.
٣- التأكد من استعمال المالية العامة للأغراض التي خصصت لها و التأكد من عدم الاسراف والتبذير مع تقييم فوائدها.
٤- رقابة و تقييم الاعمال و النشاطات وفق مواد هذا القانون.

ثانياً: تفتيش وتدقيق معاملات التخمين وتحقيق وجباية الموارد للتأكد من ملائمة الإجراءات المعتمدة وكيفية تنفيذها.

ثالثاً: تقديم العون الفني في المجالات المحسابية والرقابية و جميع ما يتعلق بها من أمور إدارية وتنظيمية.

رابعاً: تنظيم دورات تعليمية لموظفي الديوان و المؤسسات الحكومية لرفع قابلياتهم و للديوان تأمين المخصصات لهم وفقاً للقوانين المرعية.

خامساً: يبدي الديوان رأيه حول الجداول و البيانات و التقارير المتعلقة بنتائج عمل النشاطات المالية للجهات التي وضعت تحت رقابة المالية مع ابداء الرأي حول اسلوب تنظيمية وفق القانون و القواعد الحسابية المتبعة للتأكد من مدى ملائمته مع الحقيقة و توافقه مع المراكز المالية و نتائجها.

سادساً: إظهار و ثائق الفساد و الاحتيال و التبذير و سوء الاستعمال و عدم الكفاءة في شؤون التسلم و الصرف و استعمال المالية العامة نتيجة التدقيق و تقييم أعمال و نشاطات الدوائر.

سابعاً: التحقيق و التبليغ في الأمور المتعلقة بكفاءة التحصيل و الإنفاق و استعمال الأموال العامة كما هو مطلوب رسمياً من قبل المجلس الوطني لكوردستان -العراق.

ثامناً: متابعة تطبيق القوانين و الأنظمة والتعليمات المالية و الحسابية النافذة للتحقق من تطبيقها و كفاءتها وملائمتها للتطورات المستجدة في الإقليم و توجيه الأنظار إلى أوجه النقص في ذلك و تقديم الاقتراحات اللازمة بالتنسيق مع الجهات ذات العلاقة لتطوير أو تعديل في تلك القوانين و الأنظمة و التعليمات.

المادة التاسعة:

أولاً: يقدم الديوان تقريراً سنوياً الى رئاسة الاقليم والمجلس الوطني و مجلس الوزراء ، يبين فيه ملاحظاته عن الوضع المالي و الاداري و الاقتصادي في مجال الرقابة المالية عن الوزارات و الجهات الخاضعة للرقابة و يحوي التقرير ملخصاً عن اعمال الديوان و نشاطاته خلال تلك السنة.

ثانياً: للديوان الحق في تقديم تقرير الى رئاسة المجلس الوطني و رئاسة مجلس الوزراء عن أي موضوع مهم يظهر في مجال الرقابة و تقييم الاعمال و النشاطات المالية و الادارية و الاقتصادية.

المادة العاشرة:

تخضع الجهات التالية للرقابة المالية:

أولاً: الوزارات و الادارات الحكومية و الهيئات المستقلة غير المرتبطة بوزارة و الجهات ذات الميزانيات المستقلة و الملحقة.

ثانياً:جميع النقابات و الجمعيات و الاتحادات و المنظمات المجازة من قبل الحكومة.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علي عبدالرحمن محمد

ثالثاً: أية جهة أخرى يقرر المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق إضافتها الى رقابتها من قبل الرقابة المالية أو التي وردت في قوانين تأسيسها.

الفصل الثالث

اختصاصات صلاحيات الديوان

المادة الحادية عشرة:

للديوان حق الاطلاع على الوثائق وملفات المعاملات العلنية والسرية ذات العلاقة بالاعمال المالية، عدا الوثائق التي يستثنيها رئيس الاقليم بالتنسيق مع رئيس المجلس الوطني ورئيس الوزراء ، على أن يخبر رئيس الديوان للاطلاع على المعلومات وابداء الرأي فيها.

المادة الثانية عشرة:

أولاً: للديوان صلاحية التقييم المالي لشؤون العقود العامة و كذلك المعونات و المنح و القروض و التسهيلات الحكومية للتأكد من صرفها للأغراض المخصصة لها.

ثانياً: على مؤسسات الاقليم ارسال جميع العقود و البيانات عن القروض و المنح التي تحصل عليها الى الديوان خلال شهر لغرض المتابعة و ابداء الملاحظات الضرورية عليها.

الفصل الرابع

المخالفات المالية

المادة الثالثة عشرة:

أولاً: تعتبر مخالفة مالية لاغراض هذا القانون الافعال والتصرفات الآتية:

١- عدم الالتزام بالقوانين و القرارات و الانظمة و التعليمات و البيانات المالية.

٢- الاهمال و التقصير الذي يؤدي الى الضياع أو الهدر في الاموال العامة أو الاضرار في الاقتصاد الوطني.

٣- انتهاك قانون انضباط موظفي الدولة أو أي قانون آخر معمول به اذا نتج عنه ضرراً بالمال العام.

٤- اخفاء الاوراق و المستندات و السجلات المطلوبة لعمل الرقابة و التدقيق بغير عذر مشروع.

٥- الامتناع عن الرد على كتب سلطة الرقابة و اعتراضاتها و ملاحظاتها وعدم أخذه بنظر الاعتبار.

٦- عدم اتخاذ الاجراءات اللازمة بشأن تصفية المخالفات الواردة في تقارير الديوان.

ثانياً: على الجهات الخاضعة لرقابة الديوان ابلاغه عن حالات (التزوير والاختلاس) و المخالفات المالية المذكورة في الفقرتين (١ و ٢) من البند أولاً من هذه المادة التي تقع فيها، و ذلك حال اكتشافها دون الاخلال بما يجب أن تتخذه تلك الجهات من الاجراءات و عليها ابلاغ الديوان بنتائج التحقيق في تلك المخالفات و بالعكس تعتبر مخالفة لهذا القانون.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علی عبدالرحمن محمد

الفصـــل الخـــــامس

صـــلاحـــيات و مهـــام مجلـــس الرقـــابة المـــالـــــية

المادة الرابعة عشرة:

يختص مجلس الرقابة بالمهام الآتية:.

أولاً: وضع أسس وخطط العمل في الديوان وأساليب تنفيذها.

ثانياً: توفير المستلزمات الاساسية التي تقتضيها مهام الرقابة والتدقيق.

ثالثاً: تحديد نقاط عمل دوائر ومديريات الديوان وقواعد تنظيمها بنظام داخلي.

رابعاً: تحديد الاطار العام لتقارير الديوان.

خامساً: مناقشة و اقرار الملاحظات والتوجيهات والمقترحات والآراء الواردة في تقارير الديوان السنوية قبل اصدارها وله في ذلك تخويل أي من أعضائه أو موظفي الديوان من هذا الاختصاص.

سادساً: تنظيم دورات دراسة تطبيقية للموظفين و للمجلس منح الملتحقين بها المخصصات التي يقررها.

سابعاً: دراسة كل ما يعرضه عليه رئيس الديوان أو أي من أعضاء المجلس من قضايا و اتخاذ القرارات و التوصيات بشأنها.

ثامناً: إعداد الميزانية السنوية للديوان وارسالها الى وزارة المالية لدرجها ضمن الموازنة العامة للإقليم.

تاسعاً: للمجلس استحداث أو الغاء مديريات و أقسام ضمن تشكيلات الديوان حسب ضرورات العمل.

عاشراً: للمجلس اجراء الرقابة على المعاملات قبل بلوغها مراحلها النهائية.

حادي عشر: للمجلس اجراء تعديل في انشطة الدوائر التدقيقية واعادة توزيعها حسب ضرورات العمل.

ثاني عشر: التحقيق في كل التقارير و المواضيع المحالة الى الديوان من قبل رئيس الاقليم أو رئيس المجلس الوطني أو رئيس مجلس الوزراء، لاتخاذ القرارات والتوصيات والمقترحات اللازمة بشأنها.

المادة الخامسة عشرة:

أولاً: للمجلس منح موظفي الديوان المخصصات الآتية:

١- مخصصات رقابية لا تتجاوز نسبتها عن (٥٠٪) من راتب الموظف.

٢- مخصصات خطورة ومهام خاصة لا تتجاوز نسبتها(٧٥٪) من الراتب للموظفين الذين يقومون بمهام الرقابة والتدقيق ويتعرضون للمخاطر اثناء عملهم.

٣- مخصصات الموقع الجغرافي لا تتجاوز (٣٠٪) من الراتب.

٤- مخصصات منع ممارسة المهنة خارج أوقات الدوام الرسمي لا تتجاوز نسبتها (٥٠٪) من الراتب.

ثانياً: المخصصات أعلاه ليست لها علاقة بالمخصصات الممنوحة لباقي الموظفين بشكل عام.

ثالثاً: للمجلس حق منح قدم لا تتجاوز سنة واحدة في كل درجة لأغراض العلاوة والترفيع لموظفي الديوان ممن يتميزون بكفاءة عالية أو يبذلون جهوداً استثنائية وفق تعليمات يصدرها لهذا الغرض.

رۆژنامەی وەقایعی كوردستان

www.mojkurdistan.com
علي عبدالرحمن محمد

الفصل السادس
صلاحيات رئيس الديوان

المادة السادسة عشرة:

لغرض تنفيذ هذا القانون و لضمان سلامة الاجراءات التي تترتب على نتائج أعمال الرقابة المالية ، لرئيس الديوان الاختصاصات والصلاحيات الآتية:

أولاً: التحقيق في المخالفات المالية و طلب تقديم أية ايضاحات أو معلومات ممن ترى اكتشاف المخالفة متوقفاً على التحقيق معه سواء كان من العاملين في الدائرة أو غيرهم.

ثانياً: سحب يد الموظف كلما اقتضت ذلك سلامة التحقيق والرقابة أو عند ظهور مخالفة أو جريمة مالية أو تصرفات مخالفة لأحكام هذا القانون أو القوانين والأنظمة أو التعليمات المالية النافذة.

ثالثاً: للرئيس ان يطلب من الوزير المختص إحالة المخالف (مخالفة مالية)الى لجنة تحقيقية تشكل في وزارته أو فرض العقوبات الادارية عليه.

رابعاً : للرئيس في القضايا التي ينتهي التحقيق فيها، أن يطلب من الوزير المختص تضمين الموظف بالاضرار التي تكبدتها الدائرة بسبب اهماله أو مخالفته للقوانين والانظمة والتعليمات المرعية.

خامساً: الطلب من الوزارة المختصة أو الجهات المعنية إقامة الدعاوى المدنية بالمخالفات المالية و متابعتها لدى المحاكم المختصة على ان يقوم الديوان بتزويد الجهة المعنية بما لديه من معلومات عن تلك المخالفات وفي حالة عدم تنفيذ ذلك من قبل الوزارة المختصة يعتبر مخالفة مالية على الوزارة المعنية ولرئيس الديوان اعلام رئاسة المجلس الوطني بذلك.

سادساً: لرئيس الديوان إقامة دعوى قانونية على مرتكبي جرائم مالية بواسطة الادعاء العام إذا لم تباشر الوزارة بذلك.

سابعاً: لرئيس الديوان دعوة أو استضافة أية جهة خاضعة لرقابة الديوان لحضور اجتماعات المجلس في الامور المتعلقة بها.

ثامناً: لرئيس الديوان الاستعانة بموظفي الحكومة أو الخبراء عند الحاجة و بالصورة التي يرتئيها لاشراكهم في العمل الرقابي و له صرف المكافآت و الاجور لهم لقاء الخدمات التي يقدمونها وفق القانون و التعليمات المعمول بها.

المادة السابعة عشرة:

إذا وقع خلاف بين الديوان واحدى الجهات الخاضعة للرقابة ولم يتم حسمه بينهما مباشرة فلرئيس الديوان عرض الموضوع على رئاسة المجلس الوطني.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علي عبدالرحمن محمد

الاحكـــــام الخـــــتامـــــية

المادة الثامنة عشرة:

أولاً: قبل أن يتولى رئيس الديوان أعماله وصلاحياته المقررة بهذا القانون يؤدي أمام المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق اليمين القانونية التالية

(اقسم بالله العظيم أن أقوم بمهام وظيفتي بصدق و أمانة و اخلاص و أن اطبق القوانين و الأنظمة و التعليمات بأمانة و نزاهة و حياد، و أحافظ على استقلال الديوان و حياده و كرامته، و أحافظ على أسرار العمل، و احترام القواعد الاخلاقية و المهنية التي تنظم شؤون الوظيفة و المهنة و ألتزم بها، والله على ما أقول شهيد).

ثانياً: يؤدي نائب رئيس الديوان و المدراء العامون و معاونوهم و من هم بدرجتهم و رؤساء الهيئات الرقابية اليمين القانونية المنصوص عليه في الفقرة **أولاً** أعلاه امام مجلس الرقابة قبل ممارستهم أعمالهم و تتضمن الالتزام بمبادئ مهنة الرقابة و أدائها بحيادية و الكشف عن كل ما يراه ضرورياً لرفعة و مكانة الرقابة في الاقليم.

المادة التاسعة عشرة:

يتفرغ كل من رئيس الديوان ونائبه ورؤساء الدوائر ورئيس وأعضاء هيئات الرقابة وتخصص جهودهم لمهمات و أعمال وظائفهم و لا يجوز لهم الاشتغال في أي عمل و مهنة أخرى عدا تأليف و نشر الكتب و إلقاء المحاضرات.

المادة العشرون:

أولاً: لا يجوز اتخاذ التعقيبات القانونية بحق رئيس الديوان إلا بعد الحصول على إذن من رئيس المجلس الوطني لكوردستان- العراق فيما يتعلق بتصرفاته الرسمية في أداء مهام الرقابة والتدقيق.

ثانياً: لا يجوز اتخاذ التعقيبات القانونية بحق نائب رئيس الديوان ورؤساء الدوائر التدقيقية فيما يتعلق بتصرفاتهم الرسمية في مجال الرقابة والتدقيق إلا بعد الحصول على إذن من رئيس الديوان وبعلم رئاسة المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق.

المادة الحادية والعشرون:

تنفذ قوانين الخدمة المدنية والملاك وانضباط الموظفين بحق موظفي الديوان ، بما لا يتعارض مع أحكام هذا القانون.

المادة الثانية والعشرون:

أولاً: تحدد تشكيلات ودوائر الديوان ومهامها واختصاصاتها بنظام داخلي يصدر عن الديوان.

ثانياً: لرئيس الديوان بموافقة المجلس إصدار التعليمات لتسهيل تنفيذ هذا القانون.

ثالثاً: يلغى قانون ديوان الرقابة المالية رقم (١٤) لسنة ٢٠٠٠ ونظام ديوان الرقابة المالية رقم (٢١٢) لسنة ١٩٩٩.

المادة الثالثة والعشرون:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان
www.mojkurdistan.com
علي عبدالرحمن محمد

المادة الرابعة والعشرون:

لا يعمل بأي نص يتعارض وأحكام هذا القانون.

المادة الخامسة والعشرون:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان-العراق

صدر هذا القانون في هەولێر في ٢٣ گولاَن لسنة٢٧٠٨ كوردية ،الموافق ٨ جمادى الاولى لسنة ١٤٢٩ هجرية ،الموافق ١٣ ايار لسنة ٢٠٠٨ ميلادية.

الأسباب الموجبة

حفاظاً على الأموال العامة وترسيخاً لمبدأ الشفافية وتفعيلاً للدور الرقابي للمجلس الوطني لكوردستان ـ العراق ، وضماناً لسلامة النظام المالي وصرف النفقات في الأوجه المخصصة لها فقد شرع هذا القانون.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
على عبدالرحمن محمد

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة الاقليم
الرئيس

بـــاسم الشعـــب
قـــرار
رقـــم (١٠) لســـنة ٢٠٠٨
قـــانون موازنـــة أقلـــيم كـــوردســـتان ـ العـــراق لســـنة ٢٠٠٨

وفقا للفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناء على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (١٣) والمنعقدة في ٢٠٠٨/٤/٣٠ قررنا إصدار:

قـــانون رقـــم (٣) لســـنة ٢٠٠٨
قـــانون موازنة إقليم كـــوردســـتان ـ العـــراق لســـنة ٢٠٠٨

المادة الاولى:

يرصد لنفقات السنة المالية ٢٠٠٨ مبلغ قدره (٧,٦٢٨,٧٨٣) فقط (سبعة ترليون و ستمائة و ثمانية و عشرون مليار و سبعمائة و ثلاثة و ثمانون مليون دينار) و يوزع كالآتى :

أولاً/ مبلغ قدره (٢٨٧٩٠٧٩) فقط (ترليونان و ثمانمائة و تسعة و سبعون مليار و تسعة و سبعون مليون دينار) لنفقات المشاريع الراسمالية .

ثانياً/ ملبغ قدره (٤٦٧٤٨٤٢) فقط (اربعة ترليون و ستمائة و اربعة و سبعون مليار و ثمانمائة و اثنان و اربعون مليون دينار) للنفقات التشغيلية .

ثالثاً/ مبلغ قدره (٥٤٩٠٨) فقط (اربعة و خمسون مليار و تسعمائة و ثمانية مليون دينار) لنفقات المجلس الوطني لكوردستان ـ العراق.

رابعاً/ مبلغ قدره (١٩٩٥٤) فقط (تسعة عشر ملياراً و تسعمائة و اربعة و خمسون مليون دينار) لنفقات السلطة القضائية.

المادة الثانية:

تقدر ايرادات الموازنة للســـنة المالية ٢٠٠٨ من اجمالي نفقات الموازنة الفدرالية (٦,٥٨٠,٧٨٤) فقط (ستة ترليون و خمسمائة و ثمانون مليار و سبعمائة و اربعة و ثمانون مليون دينار).

المادة الثالثة:

تتولى وزارة المالية لإقليم كوردستان–العراق تمويل حسابات الوزارات والادارات وفق الموارد المالية المتاحة.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
علي عبدالرحمن محمد

المادة الرابعة :

لرئيس المجلس الوطني لكوردستان–العراق إجراء المناقلة ضمن الميزانية الخاصة بالمجلس الوطني.

المادة الخامسة:

لرئيس مجلس القضاء اجراء المناقله ضمن الميزانية الخاصة بمجلس القضاء.

المادة السادسة:

أولاً/ يخول وزير المالية صلاحية المناقلة بين اعتمادات الباب الواحد بأستثناء فصل الرواتب حيث يجوز النقل اليه و لا يجوز النقل منه.

ثانياً/ لايجوز اجراء المناقلة بين تخصيصات التنمية بين المحافظات.

المادة السابعة:

لوزير المالية إجراء المناقلة بين اعتمادات ابواب الميزانية لاغراض توفير امكانيات الصرف للأدارات التى يتقرر فك ارتباطها من وزارة و الحاقها بوزارة اخرى و للوزير المختص اجراء المناقلة ضمن الفصل الواحد و وحدة الصرف الواحدة.

المادة الثامنة:

يخول وزير المالية اضافة الاعتمادات الاجمالية المصدقة للميزانية للسنة المالية ٢٠٠٨ بنسبة (١٪) من اجمالي الاعتمادات المصدقة للميزانية للأغراض التالية:

أولاً/ اعتماد المبالغ اللازمة لميزانيات الادارات المستحدثة خلال السنة المالية ٢٠٠٨.

ثانياً/ اضافة اعتمادات جديدة في ميزانيات الوزارات و الادارات للحالات الطارئة والتي يقررها مجلس الوزراء.

المادة التاسعة:

تتولى وزارة المالية بالتنسيق مع الوزارات الاخرى اعداد مفردات ملاكات جميع الوزارات لاقليم كوردستان العراق للسنة المالية ٢٠٠٨ والمصادقة عليها وعلى ضوء كلف الرواتب المصدقة في الميزانية.

المادة العاشرة:

أولاً/ للوزير المختص صلاحية الصرف بما لايزيد على(٢٥٠) مائتان و خمسون مليون دينار عن كل حالة وله تخويل رؤساء الدوائر التابعة لوزارته بصرف ما لا يزيد على (١٠٠) مائة مليون دينار.

ثانياً/ لرؤساء الدوائر غير المرتبطة بوزارة صلاحية الصرف بما لا يزيد على (١٥٠) مائة و خمسين مليون دينار لكل حالة مع مراعاة عدم الدخول في الالتزامات دون وجود اعتمادات فى الموازنة.

المادة الحادية عشرة:

تقيد مبالغ التبرعات الممنوحة للوزارات والجهات غير مرتبطة بوزارة بعد قبولها من قبل وزير المالية، ايراداً نهائياً للميزانية العامة على ان يقوم وزير المالية بتخصيصها من اعتمادات الوزارة أو الجهات غير المرتبطة بوزارة لصرفها على الاغراض التى منحت من أجلها.

المادة الثانية عشرة:

صرف سلفة عقار للمواطنين وفق ضوابط تحددها وزارة المالية.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
على عبدالرحمن محمد

المادة الثالثة عشرة:

على وزارة المالية تأجيل استيفاء اقساط السلف الزراعية الممنوحة في الاقليم للسنة الحالية واعفائها من الفوائد القانونية للمدة المذكورة.

المادة الرابعة عشرة:

على وزراة المالية رصد المبالغ اللازمة ضمن الموازنة العامة لمعالجة آثار الجفاف للموسم الحالي في الاقليم.

المادة الخامسة عشرة:

على وزارة المالية تحقيق المساواة بين رواتب العاملين في مؤسسات الاقليم مع رواتب اقرانهم من العاملين في المؤسسات الاتحادية.

المادة السادسة عشرة:

على وزارة المالية تحقيق المساواة بين رواتب جميع المتقاعدين في الاقليم مع الرواتب التقاعدية لأقرانهم المتقاعدين في المؤسسات الاتحادية.

المادة السابعة عشرة:

على وزارة المالية تقديم تقرير دوري كل ستة اشهر عن الوضع المالي للاقليم للمجلس الوطني لكوردستان العراق.

المادة الثامنة عشرة:

لوزير المالية اصدار التعليمات اللازمة لتسـهيل تنفيذ احكام هذا القانون خلال اسـبوعين من تاريخ إصداره.

المادة التاسعة عشرة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة العشرون:

ينشر هذا القانون في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان) ويعتبر نافذاً اعتباراً من ١ / ١/ ٢٠٠٨.

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان-العراق

صدر هذا القانون في هەولێر في ٢٣ گولان لسنة٢٧٠٨ كوردية ، الموافق ٨ جمادى الاولى لسنة ١٤٢٩ هجرية ، الموافق ١٣ آيار لسنة ٢٠٠٨ ميلادية .

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
على عبدالرحمن محمد

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة الاقليم
الرئيس

باسم الشعب
قرار
رقم (١٢) لسنة ٢٠٠٨
قانون التعديل الأول لقانون مكافحة التدخين في اقليم كوردستان- العراق رقم ٣١لسنة ٢٠٠٧

وفقا للفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطني لكوردستان – العراق فى جلسته المرقمة (17) والمنعقدة في ٢٠٠٨/٥/١٣ قررنا إصدار:

قانون رقم (٥) لسنة ٢٠٠٨
قانون التعديل الأول لقانون مكافحة التدخين في اقليم كوردستان- العراق رقم (٣١) لسنة ٢٠٠٧

المادة الاولى : يؤجل تنفيذ الفقرة/٢/أولاً من المادة (الخامسة) من القانون رقم (٣١) لسنة ٢٠٠٧ لغاية ٢٠٠٨/١٢/٣١.

المادة الثانية : على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الثالثة : ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان–العراق

صدر هذا القانون في هەولێر في ٢٩كوڵان لسنة٢٧٠٨ كوردية، الموافق ١٤ جمادى الاولى لسنة ١٤٢٩ هجرية ،الموافق ١٩ ايار لسنة ٢٠٠٨ ميلادية.

الاسباب الموجبة

بغية افساح المجال امام مستوردي التبغ ومشتقاته لتنفيذ ماتُملي عليهم الفقرة (اولاً) من المادة الخامسة من القانون رقم (٣١) لسنة ٢٠٠٧ بخصوص لصق وتثبيت المعلومات المطلوبة على مستورداتهم فقد شرع هذا القانون.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
على عبدالرحمن محمد

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة إلاقليم
الرئيس

بــاسم الشعب
قـــرار
رقم (٨) لســـنة ٢٠٠٨
قـــــرار رقم (١) لـــــــسنة ٢٠٠٨

وفقا للفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه المجلس الوطـــــني لكوردستان–العراق فى جلسته المرقمة (٥) والمنعقدة فـــي ٢٠٠٨/٤/٧ قررنــــا إصدار:

قـــــرار رقم (١) لـــــــسنة ٢٠٠٨

اولاً: اعتـــبار يوم (٤/١٦) من كل عام في اقليم كوردستان–العراق يوماً للبيئة .

ثانـــياً :على مجلس الوزراء و الجهات ذات العلاقة تنفيذ هذا القـــرار.

ثـــالثاً : ينفذ هذا القرار إعتباراً من تأريخ صدوره و ينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان) .

مسعود بارزاني
رئيس إقليم كوردستان–العراق

صدر هذا القانون في هەولێر في ١٤ گولآن لسنة٢٧٠٨ كوردية الموافق ٢٨ربيع الثاني لسنة ١٤٢٩ هجرية الموافق ٤ آيـــــــار لسنة ٢٠٠٨ ميلادية.

رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

www.mojkurdistan.com
على عبدالرحمن محمد

الأســـبـــاب المـــوجـــبة

يولي العالم إهتماماً كبيراً بالبيئة و المحافظة عليها من التلوث و التاثيرات الخطيرة للحروب و استخدام الاسلحة الكيمياوية و المتفجرات الاخرى.. وقد تعرضت كوردستان العراق لتلك الحروب و لأستخدام الاسلحة الكيمياوية بشكل واسع والتي لوثت البيئة وتركت آثاراً سلبية على الصحة العامة للمواطنين وحيث أنه في ١٩٨٧/٤/١٦ قام النظام الدكتاتوري البائد بأستخدام هذه الاسلحة بشكل واسع في قرية شيخ وسان وسائر قرى وادى باليسان راح ضحيته العشرات من المدنيين وانه فى سياق سياسته الشوفينية المبرمجة في حرب إبادة الشعب في كوردستان، استمر في تدمير وحرق القرى و إستخدام الاسلحة الكيمياوية التي طالت مناطق واسعة من محافظات كركوك و السليمانية و أربيل و دهوك راح ضحيته الآلاف من المدنيين في مناطق وادي بلةوملكان، جافايةتى، وادي ئالانه، بازێ ، زيوەشكان ، عسكر ، گۆپتەپە ، قەرەداغ ، سيوسێنان ، وەرێ ، وادى ئاكۆيان ، وەرتى ، سفوح جبال قنديل ، منطقة كۆيه.. و مناطق أخرى وصولاً الى ذروة جرائمها التي تمثلت في قصف مدينة حلبجة بالسلاح الكيمياوى مما تسبب فى إستشهاد اكثر من(٥٠٠٠) خمسة الاف شهيد و آثار سلبية مدمرة لازالت تؤثر في الحياة العامة للانسان في كوردستان.

و إنطلاقاً من ضرورة الاهتمام بالبيئة و من أجل نشر الوعى البيئى للمحافظة على نظافتها و العمل لتنقيتها من السموم و المخلفات الضارة و الآثار السيئة على الانسان و بيئته فقد شرع هذا القرار.

رۆژنامەی وەقایعی كوردستان

www.mojkurdistan.com
على عبدالرحمن محمد